

БЕЗБЕДНОСТ



ТЕОРИЈСКО СТРУЧНИ ЧАСОПИС

МИНИСТАРСТВА УНУТРАШЊИХ ПОСЛОВА РЕПУБЛИКЕ СРБИЈЕ

UDK 343+351.74./75(05)
YU ISSN 0409-2953

БЕОГРАД
Година LXI

2
2019

„БЕЗБЕДНОСТ“

Часопис Министарства унутрашњих послова Републике Србије

УРЕДНИШТВО

Проф. др Бобан Милојковић, редовни професор Криминалистичко-полицијског универзитета,
Проф. др Миљивој Донсај, редовни професор Факултета спорта и физичког васпитања Универзитета у Београду,
Проф. др Драгана Коларић, редовни професор Криминалистичко-полицијског универзитета,
Проф. др Тијана Шурлан, судија Уставног суда Републике Србије,
Проф. др Бојан Милисављевић, редовни професор Правног факултета Универзитета у Београду,
Доц. др Миле Шикман, начелник Управе за полицијско образовање, Министарства унутрашњих послова Републике Српске,
Проф. др Младен Милошевић, ванредни професор Факултета безбедности Универзитета у Београду,
Доц. др Александар Ђорђевић, помоћник команданта жандармерије, Министарства унутрашњих послова Републике Србије,
Доц. др Божидар Оташевић, Криминалистичко-полицијски универзитет,
Доц. др Синиша Достих, Управа граничне полиције, Министарства унутрашњих послова Републике Србије,
Др Жељко Нинчић, начелник Одељења за оперативну полицијске вештине и опремање полиције, Управа полиције, Министарства унутрашњих послова Републике Србије,
Др Владимир Урошевић, послови сузбијања електронског криминала у Служби за борбу против организованог криминала, Управа криминалистичке полиције, Министарства унутрашњих послова Републике Србије,
Др Наташа Радосављевић-Стевановић, начелник Одељења за физичко-хемијска и токсиколошка вештачења, Национални центар за криминалистичку форензику, Управа криминалистичке полиције, Министарства унутрашњих послова Републике Србије,
Доц. др Владимир Шебек, шеф Одсека за борбу против корупције, Управе криминалистичке полиције, Министарства унутрашњих послова Републике Србије.

Главни и одговорни уредник
Доц. др Божидар Оташевић

УРЕДНИК

Јасмина Владисављевић

ЛЕКТУРА И КОРЕКТУРА

Јасмина Милетић

ЛЕКТОР ЗА ЕНГЛЕСКИ ЈЕЗИК

Весна Анђелић-Николенцић

АДРЕСА УРЕДНИШТВА:

Булевар Зорана Ђинђића 104
011/3148-734, 3148-739,
e-mail: upobr@mup.gov.rs

ЧАСОПИС ИЗЛАЗИ ТРИ ПУТА ГОДИШЊЕ

(тираж: 800 примерака)

ШТАМПА: Комазец,
Краља Петра I, бб, Инђија

PDF верзија часописа доступна је на адреси:

<http://www.mup.gov.rs/публикације>,

и архивабројева од 2000. до 2015. године доступна је на адреси:

<http://prezentacije.mup.gov.rs/upravaobrazovanje/bezbednost.html>

САДРЖАЈ

Дијана ПЕТРОВИЋ 5 ШЕСТА ДЕЦЕНИЈА ЧАСОПИСА „БЕЗБЕДНОСТ“

ОРИГИНАЛНИ НАУЧНИ РАДОВИ

- Проф. др Бојан МИЛИСАВЉЕВИЋ 12 МЕСТО И УЛОГА ВОЈНИХ АТАШЕА У ПОЗИТИВНОМ ДИПЛОМАТСКОМ ПРАВУ
- Филип КУКИЋ 28 СТРАТЕШКИ ПРИСТУП УНАПРЕЂЕЊУ ФИЗИЧКЕ ПРИПРЕМЉЕНОСТИ КОЈА ЈЕ У СКЛАДУ СА СТАНДАРДОМ ЗА ДОБРО ЗДРАВЉЕ ПОЛИЦИЈАЦА: ОСМОНЕДЕЉНА ИНТЕРВЕНЦИЈА – ПИЛОТ СТУДИЈА
- Александар ЧВОРОВИЋ
- Проф. др Оливер ЈАЈИЋ 46 ДРОГЕ ЗА СИЛОВАЊЕ – ПОЈЕДИНИ КРИМИНАЛИСТИЧКИ АСПЕКТИ, ИНФОРМИСАНОСТ И СТАВОВИ МЛАДИХ
- Проф. др Валентина БАИЋ
Милан Ољача

ПРЕГЛЕДНИ НАУЧНИ РАДОВИ

- Проф. др Младен МИЛОШЕВИЋ 68 СПЕЦИФИЧНОСТИ ИЗВРШЕЊА КРИВИЧНОГ ДЕЛА ПРЕВАРЕ УЗ КОРИШЋЕЊЕ ИНФОРМАЦИОНО-КОМУНИКАЦИОНИХ ТЕХНОЛОГИЈА
- Проф. др Ненад ПУТНИК
- Проф. др Дарко МАРИНКОВИЋ 89 СТРУКТУРА И ДИНАМИКА ИЛЕГАЛНИХ ТРЖИШТА У СПЕКТРУ ОРГАНИЗОВАНОГ КРИМИНАЛА
- Проф. др Ненад МИЛИЋ
- Др Жељко НИНЧИЋ 111 КРИМИНАЛИСТИЧКА КОНТРОЛА У ФУНКЦИЈИ СУПРОТСТАВЉАЊА КРИМИНАЛИТЕТУ
- Спасоје ВУЛЕВИЋ 134 АМОК СИТУАЦИЈЕ И НАПАДИ „АКТИВНОГ СТРЕЛЦА“ КАО ОБЛИК УГРОЖАВАЊА БЕЗБЕДНОСТИ
- Проф. др Светлана РИСТОВИЋ 153 СРПСКА ПОЛИЦИЈА И МЕЂУНАРОДНА ПОЛИЦИЈСКА САРАДЊА – ОД ПОЧЕТАКА ДО ЕВРОПСКИХ ИНТЕГРАЦИЈА
- Душан СТАНКОВИЋ 176 ПРОЦЕС ЛИЦЕНЦИРАЊА СЛУЖБЕНИКА ПРИВАТНОГ ОБЕЗБЕЂЕЊА У РЕПУБЛИЦИ СРБИЈИ
- 196 УПУТСТВО САРАДНИЦИМА ЗА ПРИПРЕМУ РАДОВА

CONTENTS

Dijana PETROVIĆ 5 SIXTH DECADE OF SECURITY MAGAZINE

ORIGINAL SCIENTIFIC PAPERS

- Prof. Bojan MILISAVLJEVIĆ, PhD 12 PLACE AND ROLE OF MILITARY ATTACHES IN POSITIVE DIPLOMATIC LAW
- Filip KUKIĆ 28 THE STRATEGIC APPROACH TO AN IMPROVEMENT OF HEALTH-RELATED PHYSICAL FITNESS OF POLICE OFFICERS: AN 8-WEEK EXERCISE INTERVENTION – PILOT STUDY
- Aleksandar ČVOROVIĆ
- Prof. Oliver LAJIĆ, PhD 46 RAPE DRUGS - CERTAIN ASPECTS REGARDING CRIME INVESTIGATION, AWARENESS AND ATTITUDES OF THE YOUNG
- Prof. Valentina BAIĆ, PhD
- Milan Oljača

REVIEW PAPERS

- Prof. Mladen MILOŠEVIĆ, PhD 68 THE SPECIFIC FEATURES OF PERPETRATION OF THE CRIMINAL OFFENCE OF FRAUD USING INFORMATION-COMMUNICATION TECHNOLOGIES
- Prof. Nenad PUTNIK, PhD
- Prof. Darko MARINKOVIĆ, PhD 89 STRUCTURE AND DYNAMICS OF ILLEGAL MARKETS WITHIN THE SPECTRUM OF ORGANIZED CRIME
- Prof. Nenad MILIĆ, PhD
- Željko NINČIĆ, PhD 111 CRIMINALISTIC CONTROL IN THE FUNCTION OF OPPOSING CRIMINALITY
- Spasoje VULEVIĆ 134 AMOK OR ACTIVE SHOOTER'S ATTACKS AS A FORM OF SECURITY THREAT
- Prof. Svetlana RISTOVIĆ, PhD 153 SERBIAN POLICE AND INTERNATIONAL POLICE COOPERATION FROM THE BEGINNING TO EUROPEAN INTEGRATION
- Dušan STANKOVIĆ 176 LICENSING PROCESS OF PRIVATE SECURITY OFFICERS IN THE REPUBLIC OF SERBIA
- 196 INSTRUCTION FOR THE ASSOCIATES ABOUT EDITING THE MANUSCRIPTS

Проф. др Светлана РИСТОВИЋ, научни сарадник
Криминалистичко-полицијски универзитет, Београд

ДОИ: 10.5937/bezbednost1902153R

УДК:351.74(497.11):061.1(100)

Прегледни научни рад

Примљен: 14. 3. 2019. године

Ревизија: 16. 4. 2019. године

Датум прихватања: 4. 6. 2019. године

Српска полиција и међународна полицијска сарадња – од почетака до европских интеграција

***Анстракт:** Српска полиција је била посвећена међународној полицијској сарадњи од самог почетка њеног успостављања. Србија је била међу иницијаторима међународне полицијске сарадње, оснивачима и активним учесницима Међународне комисије криминалне полиције, која је поставила темеље међународној полицијској сарадњи, а касније и прерасла у најпознатију и највећу међународну полицијску организацију – Интерпол. Данас, у ери успостављања јединственог тржишта и омогућавања слободног кретања у оквиру Европске уније, сведоци смо замаха међународног организованог криминала. Није могуће супротставити се бујању криминала само на националном нивоу, у оквиру граница своје земље и издвојено од осталих држава, већ је неопходна адекватна полицијска сарадња. Због тога се од сваке, па и наше, земље очекује професионално и одговорно ангажовање у оквиру међународне полицијске сарадње у спречавању и сузбијању криминала. Ово тим пре што је Србија у преговорима за приступање ЕУ, па у том циљу мора испунити више предвиђених услова међу којима су и они који се односе на остваривање полицијске сарадње. У склопу тих преговора развоју полицијске сарадње се посвећује велика пажња и придаје све већи значај, али независно од тока и трајања приступних преговора треба наставити рад на јачању и развоју међународне полицијске сарадње као незаменљивом инструменту у борби против криминала.*

У раду се говори о почецима међународне полицијске сарадње и улози Србије у том процесу, затим о остваривању полицијске сарадње у Европској унији, док се на крају даје осврт на то

шта је према Поглављу 24 потребно урадити у области полицијске сарадње, а шта је Србија реализовала.¹

Кључне речи: полиција, међународна полицијска сарадња, криминал, Европол, Поглавље 24.

Увод

Полицијска борба против криминала не може бити ограничена само на територију једне државе, јер он не познаје границе. У Србији су се још у другој половини 19. века зачела, а почетком 20. века и развила, озбиљна разматрања полиције и полицијске проблематике – у првом реду феномена криминала и његових узрока, а нарочито друштвеног реаговања на њега, укључујући и међународну сарадњу. Још тада се увидело да полиције појединих држава морају градити чвршће међусобне везе и помагати се као да државне границе не постоје.² То сазнање је нарочито актуелно данас, када је међународни организовани криминал и по квалитету и по квантитету, а нарочито по последицама које производи, опаснији него икада раније.

Његових последица није поштеђена ни наша земља у којој је (услед ратова, политичких и економских криза и потешкоћа транзиције и стасавања демократије) дошло до ескалације криминала, а нарочито опасног и међународног: трговине људима и децом, ирегуларних миграција, илегалног промета дроге и оружја, прања новца, организовања проституције, пиратерије, корупције, сајбер криминала и др. На такве појавне облике савременог криминала може се адекватно одговорити само међународном полицијском сарадњом. Србија је члан многобројних међународних полицијских организација и асоцијација, остварује сарадњу са по-

¹ Овај рад је настао као резултат реализовања научноистраживачког пројекта који финансира Министарство просвете, науке и технолошког развоја Републике Србије (бр. 179045), а реализује Криминалистичко-полицијски универзитет у Београду (2011–2019), под називом „Развој институционалних капацитета, стандарда и процедура за супротстављање организованом криминалу и тероризму у условима међународних интеграција“.

² На самом почетку институционализације те сарадње наша земља је била протагониста у осмишљавању и успостављању исте. О овоме шире у: Ристовић, 2010.

лицијама земаља чланица ЕУ, као и са другим земљама, на основу различитих мултилатералних и билатералних споразума. Србија је до сада закључила 20 билатералних споразума о полицијској сарадњи, од којих су 15 са државама које су чланице ЕУ, као и велики број мултилатералних споразума о полицијској сарадњи (Ђорђевић et al., 2016: 114).

Наша земља је тренутно у преговарачком процесу за приступање Европској унији. Да би напредовала ка чланству, Србија мора да испуни низ услова садржаних у 35 поглавља. Једно од важнијих поглавља на том путу свакако је Поглавље 24, које се односи на правду, слободу и безбедност и подељено је на више области (азил, миграције, визна политика, контрола граница и Шенген, борба против организованог криминала, борба против трговине људима, борба против тероризма, борба против дрога, *полицијска сарадња*, правосудна сарадња у грађанским стварима, правосудна сарадња у кривичним стварима, царинска сарадња, кривоурење евра).

У том поглављу се у области полицијске сарадње наводи да је „основа борбе против свих облика криминала у оквиру ЕУ сарадња међу полицијама држава чланица. Зато је неопходно да Србија покаже спремност на сарадњу са свим државама чланицама ЕУ у свим питањима која су значајна за ефикасан рад ових служби. Европол као Европска полицијска канцеларија јесте агенција ЕУ са којом РС има потписан споразум о стратешкој сарадњи, као и споразум о оперативној сарадњи. Цепол, као институција која се бави обуком полицијских службеника, веома је важна када је у питању сарадња полиције РС и држава чланица“ (<http://www.eu-pregovori.rs/srl/pregovaracka-poglavlja/poglavlje-24-pitanja-pravde-slobode-i-bezbednosti/8.2>. 2019).

С обзиром да је основа борбе против свих облика криминала у оквиру ЕУ сарадња међу полицијама држава чланица, али и оних које то још нису, неопходно је да Србија покаже спремност и испуни прописане услове за остваривање полицијске сарадње са свим државама чланицама ЕУ. Полицијска сарадња се предузима у циљу превенције, откривања, истраге и процесуирања починилаца кривичних дела. Србија се налази пред изазовом даљег развијања и остваривања успешне полицијске сарадње која зависи од испуњења бројних услова предвиђених у Поглављу 24. За

почетак, потребно је ускладити прописе са европским, побољшати аналитичке и оперативне капацитете и усвојити савремене полицијске стандарде, позитивну праксу и проверене методе рада како би размена података и оперативна сарадња наше полиције са полицијама земаља чланицама ЕУ била што ефикаснија. Успешна полицијска сарадња подразумева сарадњу и са специјализованим агенцијама ЕУ, попут Европола (*European Police Office – Europol*), Цепола (*European Police College – Cепol*), Евроцаста (*The European Union’s Judicial Cooperation Unit – Eurojust*), Фронтекса (*European Agency for the Management of Operational Cooperation at the External Borders of the Member States of the European Union – Frontex*) идр.

У овом раду ће се казивати најпре о 1) почецима међународне полицијске сарадње и улози Србије, затим 2) о остваривању полицијске сарадње у Европској унији и на крају ће се дати 3) осврт на то шта је према Поглављу 24 потребно, а шта остварено у области полицијске сарадње.

Почечи међународне полицијске сарадње и улога Србије

Сазнања о потреби и значају међународне полицијске сарадње рано су се јавила у Србији. Криминал „се мењао и појављивао у разним облицима и стадијумима, на почетку у најпростијем облику као што су некада такве исте биле и прилике, а касније у зависности од промена у месту и друштву где се појављивао, развоја културе, друштвеног живота, религије, економских и других друштвених прилика и сам мењао и постајао комплекснији и опаснији. Све више границе државне за ове злочинце представљају капију, која их пушта на слободу док су за власти само једна непремостива брана, која их спутава у своме послу“ (Лазаревић, 1933: 7 – 9). Долазило је до све веће интернационализације злочиначких елемената. Државне границе више нису представљале велику препреку за извршиоце кривичних дела. Све више се јављала потреба за сарадњом и заједничким радом полиција различитих земаља.

Први, спорадични случајеви решавани су дипломатским путем. Пошто је дипломатски начин решавања проблема дуг и компликован, јер захтева поштовање многобројних и устаљених

процедура, он је преступницима давао довољно времена да се сакрију или склоне у неку трећу државу.

Како се дипломатски пут за проналажење и хватање преступника није показао као успешан у борби против међународног криминала, још су се осамдесетих година 19. века чула мишљења полицијских стручњака који су заговарали заједничку и непосредну сарадњу између полиција суседних држава. Иницијатива за стварање међународне полицијске организације везује се за Међународни конгрес судске (криминалистичке) полиције, који је одржан уочи самог почетка Првог светског рата, 1914. године у Монаку. Тај конгрес је имао први прави значај једног међународног полицијског конгреса, на ком је и наша земља била је представљена својим делегатима. Рад тог конгреса је био значајан и обухватио је све основне проблеме тог времена.

У децембру 1919. године холандска полиција, тачније полицијски капетан Ван Хаутен (Van Houten), упутио је позив за уједињење полиција свих земаља у борби против криминала. Предложено је да се у свакој држави створи полицијска централа која ће одржавати непосредну везу са сличним централама у другим земљама. Свака од тих централа била би подређена Међународној полицијској централни, која би посредовала између полиција разних земаља. Такав предлог, иако добар, био је преурањен те није дошло до његове реализације јер су државе биле оптерећене проблемима насталим после Првог светског рата (Ристовић, 2013: 250).

Предлог је обновио др Ханс Скобер (Johann Schober), управник бечке полиције, па је од 3. до 7. септембра 1923. године у Бечу одржан први послератни међународни полицијски конгрес. Бечки конгрес се сматра оснивачким конгресом нове међународне полицијске институције, а датум његовог одржавања узима се за датум оснивања Интерпола.³

³ Устаљено је мишљење према коме је оснивач Интерпола директор бечке полиције Ханс Скобер. Чињеница је, ипак, да је Скобер преузео и организовао реализацију иницијативе коју је покренуо Ван Хаутен, а да је десетак година раније у Монаку идеје о међународној полицијској сарадњи елаборирао и упорно заступао Арчибалд Рајс (Archibald Reiss), кога су најбољи познаваоци историје Интерпола називали „стварним духовним оцем“ те организације (Бабовић, 1997: 138).

На конгресу је донета одлука да се изабере један перманентни одбор – извршни одбор Конгреса – под називом *Међународна комисија криминалне полиције*. Она је створена 7. септембра 1923. године и у њу је ушло 29 чланова (представника) држава: Немачке, Грчке, Југославије, Аустрије, Пољске, Румуније и Угарске. Наредних година број чланица се повећавао, не само земљама из Европе, већ из целог света. Задатак Међународне комисије криминалне полиције био је да: 1) гарантује за најшири развитак заједничког рада међу свим полицијама у оквиру закона који владају у разним државама и 2) брине око стварања и развијања разних институција за успешну борбу са преступништвом (Часопис Полиција, 1936: 457).

О угледу који је наша земља уживала као један од иницијатора и оснивача међународне полицијске сарадње, казује чињеница да је 12. конференција Међународне комисије криминалне полиције 1936. године одржана у Београду.

Јачање нацизма у Европи негативно се одразило на активности Међународне комисије криминалне полиције те је њен рад током Другог светског рата био обојен „црном мрљом“, а до прекида у раду дошло је 1945. године после пада Берлина. С обзиром да је по завршетку рата талас криминала преплавио Европу, почетком 1946. године покренута је иницијатива да се међународна полицијска сарадња обнови. У периоду од 3. до 5. јуна 1946. у Бриселу је одржана међународна конференција у циљу обнове рада Међународне комисије криминалне полиције, којој је присуствовало 18 земаља. Та конференција је значајна јер су на њој постављени темељи и афирмисани принципи (равноправности, универзалности и аполитизма) будуће међународне полицијске организације. Усвајањем Статута 1956. године Међународна комисија криминалне полиције трансформисала се у Међународну организацију криминалистичке полиције – Интерпол (Бабовић, 1997: 146–147).

Од самог зачетка идеје о међународној полицијској сарадњи па све до данас, наша земља је била активан и уважен члан међународне комисије, а потом и организације криминалистичке полиције – Интерпола. Само у једном кратком периоду новије историје, 1993. године, Савезна Република Југославија (Србија и Црна Гора) искључена је из Интерпола. Ради се о одлуци Генералне

скупштине Интерпола да се Савезна Република Југославија лиши својства члана у тој организацији. Интерпол је сматрао да држава која носи тај назив „не може аутоматски преузети континуитет својства члана бивше Социјалистичке Федеративне Републике Југославије“. СР Југославија је могла поднети захтев за учлањење „ако жели да буде члан Организације“. И ако у Резолуцији није употребљен термин „искључење“, нема никакве сумње да се радило управо о таквој одлуци (Бабовић, 1994: 425–450). И након искључења, наш Национални централни биро продужио је да функционише на међународном плану и да са земљама које су то прихватале остварује сарадњу на исти начин као и пре искључења. Савезна Република Југославија, а у оквиру ње Република Србија, примљена је поново у чланство Интерпола 2001. године. Након престанка постојања Државне заједнице Србије и Црне Горе 2006. године, Република Србија је као сукцесор одржала статус државе чланице Интерпола (Ристовић, 2013: 257).

Идеја о међународној полицијској сарадњи није губила на значају с временом. Шта више, добијала је на актуелности и незамњивости у остваривању полицијске делатности. Свеукупни развој друштва, а нарочито привредни развој те отварање граница за слободан промет људи и робе, затим промене у начину живота људи па и њиховом систему вредности, утицали су на развој криминала и његове нове појавне облике који непознају државне границе. Савремени криминал развио се у толикој мери да борба против њега превазилази могућности појединачне државе и захтева све интензивнију и разноврснију сарадњу држава и међународне заједнице као целине. „Глобални тероризам, транснационални организовани криминал, сукоби, ширење оружја за масовно уништење и други облици политичког насиља постали су императив свих међународних субјеката да редифинишу постојеће стратегије, моделе и оквире борбе против ових претњи” (Бајагић, 2012: 64).

Остваривање полицијске сарадње у Европској унији

Међународна полицијска сарадња успоставља се када је у питању криминал који у било којем од својих аспеката – припремање, извршење, расветљавање, спречавање и кажњавање – садржи или подразумева активности које превазилазе границе једне

државе. Као таква заузима значајно место у свеукупним међународним односима, из три темелна разлога: 1) транснационалност организованог криминала, 2) обим и фреквенција сарадње, 3) хумани карактер те сарадње (Пушељић, Јелински, 2007: 6).

Услед урушености граница насталих након распада Совјетског Савеза и Југославије, затим рушења Берлинског зида, као и глобализације безбедносних изазова, ризика и претњи, у Европи се увиђају потреба и значај веће сарадње у области унутрашњих послова. Укидањем граница унутар ЕУ отворен је слободан пут људима и капиталу, али нажалост и најтежим облицима међународног организованог криминала. Временом је Интерпол почео да губи битку на територији ЕУ јер није могао адекватно да одговори савременим токовима међународног криминала.

Проблем је био у чињеници да се Интерпол споро прилагођавао новим светским трендовима у борби против савремених облика криминала, све више исказујући своју анахроност и спорост у решавању нарастајућих питања, гушећи се у огромној бирократији и неспособности оперативног деловања (Кекић, 2010: 346–347).

На почетку европских интеграција питању полицијске сарадње није посвећивана нарочита пажња. Догађај који је то променио је терористички акт познат као „Минхенски масакр“, који се десио 1972. године на Олимпијским играма у Минхену. Три године након тог догађаја министри унутрашњих послова држава чланица Европске заједнице почели су се неформално окупљати, да би 1975. године Европски савет формирао тзв. Треви групу ради координисаног супротстављања тероризму (Никач, 2015: 155–156). Може се рећи да се тадашња полицијска сарадња одвијала *ad hoc*, пре свега у циљу сузбијања међународног тероризма.

За даљи развој полицијске сарадње нарочито су значајни следећи документи који масу успостављене мере и гаранције за слободно кретање људи: Шенгенски споразум из 1985. године, којим су уклоњене граничне контроле између Белгије, Француске, Холандије, Луксембурга и Немачке, а потом и Шенгенска конвенција из 1990. године, чијим су ратификовањем престале провере лица на унутрашњим границама ЕУ и установљен систем јединствене спољне границе. Уговором из Мастрихта, који је донет 1992. а ступио на снагу 1993. године, између осталог се успостав-

ља тесна сарадња у правосуђу и унутрашњим пословима међу државама чланицама ЕУ (Никач, 2015: 156–169). Тај уговор представља почетак институционализоване сарадње у области унутрашњих послова, а као последица значајније и интензивније сарадње убрзо се формира Европол. Као три основна разлога јачања полицијске сарадње у Европи препознају се: 1) растућа интернационализација криминала, 2) заједнички проблеми у борби против криминала и организовању полицијског рада и 3) општа историјска тежња ка интеграцији (Wilkinson, 1985: 273).

Европска полицијска канцеларија (Европол) са седиштем у Хагу основана је 26. јула 1995. године актом Савета ЕУ о доношењу Конвенције Европол, а ефективан рад започиње у 1999. години (Конвенција о формирању Службе европске полиције – Конвенција Европол, на основу члана К.3 Уговора о ЕУ 95/ЦЗ16/01). Настала је као једна од последица стварања ЕУ и као резултат појачане полицијске сарадње држава чланица, с циљем да се побољша њихова координација у борби против тероризма, ирегуларних миграција, трговине дрогом и људима и других облика међународног организованог криминала. „Оснивање Европола има за циљ рационализацију полицијске структуре и стварање услова за устројавање квалитетније кооперације на хоризонталном и вертикалном нивоу. Европска полиција је замишљена као оперативни и обавештајни орган који би на територији ЕУ имао извршно-репресивну улогу. Потреба за успостављањем оваквог аранжмана сагледана је на основу неспособности тадашњих организација полиција, на европском нивоу, који нису дали захтеване резултате у борби против међународног криминала“ (Јањевић, 2003: 145).

Правни оквир за полицијску сарадњу у оквиру ЕУ чине малобројни чланови Уговора о функционисању ЕУ, који је регулише у оквиру поглавља 5 члановима 87–89, али и многобројни други правни акти попут уредби, директива, одлука и др. (http://www.azk.me/1/doc/Ugovor_o_funkcionisanju_EU.pdf, 8. 2. 2019).

У оквиру ЕУ полицијска сарадња се може остваривати на хоризонталном и вертикалном нивоу. Хоризонтална полицијска сарадња подразумева сарадњу између надлежних органа држава чланица. Примењује се код спречавања, откривања и истрага кривичних дела и најчешће подразумева размену информација и заје-

дничке истражне технике, а у неким случајевима и оперативну сарадњу, попут спровођења заједничких истрага или прекограничног осматрања. Вертикална полицијска сарадња односи се на сарадњу надлежних органа и Европола. Европол може координирати истражне и оперативне радње које ће спроводити надлежни органи држава чланица, или омогућити рад заједничких истражних тимова. Према члану 88УФЕУ свака оперативна акција Европола мора се спроводити у сарадњи и у договору са органима једне или више држава чланица чија је територија у питању. Примена принудних мера је у искључивој надлежности надлежних органа држава чланица.

Овим уговором су утврђени мисија и задаци Европола. Мисија се огледа у подржавању и ојачавању деловања полицијских органа и других служби кривичног гоњења држава чланица, као и њиховој међусобној сарадњи у спречавању и борби против тешких кривичних дела која утичу на две или више држава чланица, као и тероризма и других облика криминала који утичу на заједнички интерес обухваћен политиком Уније. Задаци Европола могу обухватити: 1) прикупљање, чување, обраду, анализу и размену информација, нарочито оних добијених од надлежних органа или тела држава чланица и трећих земаља, 2) усклађивање, организацију и спровођење истражних и оперативних радњи заједно са надлежним органима држава чланица или у оквиру заједничких истражних тимова, по потреби и у сарадњи са Евроцастом. Европол нема надлежност да спроводи истраге независно, али може пружати подршку надлежним органима држава чланица.

Остваривању полицијске сарадње нарочито доприноси то што је према члану 216 УФЕУ Европска унија добила правни субјективитет, односно дата јој је могућност закључења споразума с једном или више трећих земаља или међународних организација. С таквим статусом ЕУ може остваривати полицијску сарадњу са државама које нису чланице Уније, као и са међународним организацијама.

Са државама које нису чланице ЕУ и међународним организацијама Европол закључује уговоре о сарадњи на стратешком и оперативном нивоу. Са нашом земљом је првобитно закључио Споразум о стратешкој сарадњи (Службени гласник РС, бр. 38/2009) чија је сврха унапређење сарадње држава чланица Европ-

ске уније, које делују кроз Европол, и Републике Србије у спречавању, откривању, сузбијању и истрази тешких облика међународног криминала, посебно путем размене стратешких и техничких информација. Он је престао да важи 2014. године, када је ратификован Споразум о оперативној и стратешкој сарадњи (Службени гласник РС, бр. 5/2014). Сврха тог оперативног споразума је успостављање сарадње између Републике Србије и Европола како би се помогло Републици Србији и државама чланицама Европске уније у спречавању и борби против организованог криминала, тероризма и других облика међународног криминала, посебно кроз размену података између Републике Србије и Европола. Његовим потписивањем омогућена је стратешка и оперативна размена информација, као и личних података криминалаца и осумњичених за наведена кривична дела.

Према оперативном споразуму сарадња, поред размене података, обухвата и размену стручног знања, општих извештаја о стању, резултата стратешке анализе, података о криминалистичко-истражним поступцима, података о методама превенције криминала, као и учешће у обукама и саветовање и подршку у појединачним криминалистичким истрагама. Такође, сарадња се односи и на придруживање експерата из Србије активностима аналитичких група (у смислу да присуствују састанцима, буду обавештени о развоју дотичних аналитичких радних фајлова, примају резултате анализе који се односе на Србију), као и на формирање и рад заједничких истражних тимова. Посебан вид унапређења сарадње представља упућивање официра за везу Републике Србије у Европол.

У МУПРС постоји посебна организациона структура задужена за међународну оперативну полицијску сарадњу која у складу са својом надлежношћу и капацитетима, као и припадајућим овлашћењима, поступа стручно и оптимално у односу на задатке који су јој поверени. Управа за међународну оперативну полицијску сарадњу јесте оперативна управа у Дирекцији полиције основана 2010. године. Формирана је због неопходности да се у складу са европским интеграцијама образује заједничко тело за реализацију и унапређење међународне оперативне полицијске сарадње у вези са сузбијањем криминала. У њеном саставу су: Одељење за послове Интерпола, Одељење за послове Европола, Одељење за

управљање информацијама и Одељење за координацију осталих облика међународне сарадње.

Одељење за послове Европола је национална контактна тачка између Европола, држава чланица ЕУ и трећих страна – оперативних партнера и надлежних националних служби (полиција, царина, Управа за спречавање прања новца и др.). Најважније активности Одељења за послове Европола јесу: поступање по захтевима Европола, држава чланица ЕУ и трећих страна – оперативних партнера, достављање захтева и информација националних полицијских јединица и других компетентних органа Европола, потпора националним експертима при учешћу у Европоловим аналитичким радним фајловима, координација оперативних активности и координација у оквиру контролисаних испорука и заједничких истражних тимова, као и унос података у аналитичке радне фајлове (<http://www.mup.gov.rs/wps/portal/sr/>, 25.2.2019).

У ери отворених граница и развитка дигиталних технологија које омогућавају готово несметану комуникацију и сарадњу организованих криминалних група, неопходна је непрекидна, благовремена и ефикасна размена података између националних полицијских служби, као и са међународним организацијама попут Интерпола и Европола. Размена информација и комуникација између националних полиција претпоставка је остваривања полицијске сарадње и предуслов успешних истрага, спречавања и откривања кривичних дела, али, пре свега, превентивног деловања.

Поглавље 24 – осврт на потребно и остварено у области полицијске сарадње

Поглавље 24 – Слобода, безбедност и правда – најважније је за област међународне полицијске сарадње. У складу са препорукама Европске комисије из Извештаја о скринингу за области правде, слободе и безбедности, израђен је акциони план који садржи препоруке шта Србија треба да измени и уради у законодавном и институционалном оквиру у циљу усклађивања са европским стандардима и приступања ЕУ (<http://www.mup.gov.rs/wps/portal/sr/>, 28. 2. 2019).

Овде ће бити речи о препорукама за унапређење полицијске сарадње између наше земље и ЕУ, са општим резултатом и по-

казатељима утицаја, као и конкретним активностима које треба предузети за њихово остваривање и статусом спровођења. Те препоруке се односе на јачање и развијање неопходних административних, аналитичких и оперативних капацитета потребних за остваривање полицијске сарадње предвиђене у Поглављу 24.

Прва препорука се односи на обезбеђење ефективне имплементације Оперативног споразума са Европолом и постављење официра за везу у Хагу.

У циљу испуњења ове препоруке предвиђен је читав низ активности које су или у потпуности реализоване или се спроводе континуирано. На пример, спроведена је анализа тренутне ситуације са аспекта имплементације стандарда у области обезбеђења и поверљивости података. Године 2017. донето је Упутство о поступању полицијских службеника Управе за међународну оперативну полицијску сарадњу приликом размене података о личности, чији је саставни део Приручник о форми и садржају података о личности, а израђен је и Програмски садржај за реализацију проблемске наставе „Међународна оперативна полицијска сарадња“. Такође, постављен је официр за везу полиције у Хагу из Министарства унутрашњих послова.

Знатан број активности у оквиру ове препоруке је у току или се континуирано одвија. На пример, у току је изградња капацитета националне контактне тачке за сарадњу са Европолом (за сада су попуњена три од укупно девет радних места). У циљу јачања административних и техничких капацитета националне контактне тачке за сарадњу са Европолом континуирано се спроводе додатне обуке за запослене за коришћење апликације СИЕНА (*Secure Information Exchange Network Application – SIENA*). Такође, континуирано се спроводе имплементација потписаних радних аранжмана за придруживање аналитичким групама Европола (тренутно смо чланица укупно 14 АП), учешће у заједничким истражним тимовима, као и континуирано подношење информација о новоидентификованим психоактивним супстанцама Европолу.

Полицијска сарадња у Србији је свеобухватна и одвија се на стратешком, оперативном, специјалистичком и граничном нивоу, као и путем размене великог броја информација преко различитих међународних комуникационих канала. Правни оквир је углавном усаглашен са правним тековинама ЕУ и постоји основа за

примену закона по којима полиција поступа на задовољавајући начин. Међутим, неопходно је брзо и интензивно наставити рад на унапређењу институционалних капацитета кроз развој и јачање њених људских и оперативних могућности путем обуке и реорганизације.

Комплетним испуњењем ове препоруке доћи ће до пуне хармонизације са правним тековинама Европске уније у области сарадње са Европолом кроз стратешки и оперативни споразум.

Друга препорука указује на потребу да се ојачају кадровски и оперативни капацитети за имплементацију различитих инструмената у области ефикасне полицијске сарадње, посебно у погледу Шведске иницијативе. Шведска иницијатива је скраћени назив за правни акт којим се успостављају правила за функционисање размене података између органа задужених за спровођење закона држава чланица ЕУ (Оквирна одлука Савета бр. 2006/960/ЈНА о поједностављењу размене информација и обавештајних података између органа за спровођење закона држава чланица Европске уније). Тај документ треба да омогући брзу и једноставну размену информација и обавештења националних полиција, која је увек била оптерећена бирократским и другим формалностима. Као правно обавезујући акт, Шведска иницијатива је поједноставила поступак тако да услови за размену података не буду строжи од оних на националном нивоу.

Код ове препоруке већина активности је у току, док су само три у потпуности реализоване. Спроведена је ГАП анализа у погледу неопходних људских ресурса, правног институционалног оквира за ефикасну међународну полицијску сарадњу, као и у погледу расположивости, доступности и реципроцитету података у циљу имплементације Шведске иницијативе. Активност у погледу развоја смернице о међународној оперативној полицијској сарадњи реализована је доношењем Упутства о смерницама за међународну оперативну полицијску сарадњу које садржи оперативне процедуре за сарадњу српске полиције са страним полицијским службеницима у Републици Србији, као и оперативне процедуре за рад полицијских службеника Републике Србије у иностранству (01 бр. 1257/18-4 од 27. 4. 2018. усвојено 4. 5. 2018). Приступило се и систему за контролу преласка границе који омогућава интегрисано коришћење сервиса за приступ Интерполовим базама по-

датака. Сервиси су доступни на свим граничним прелазима на којима се користи систем за контролу преласка лица и возила, односно који су повезани на интранет мрежу. Приступ систему има око 500 полицијских службеника.

Активности које се одвијају у континуитету односе се на унапређење кадровских ресурса спровођењем обуке из области међународне оперативне полицијске сарадње (израђен је Програмски садржај за реализацију проблемске наставе „Међународна оперативна полицијска сарадња“), јачање капацитета дежурне службе која ради 24/7 за потребе међународне оперативне полицијске сарадње и координацију рада домаћих и страних официра за везу полиције као један од инструмената полицијске сарадње. Такође, у току је израда новог Упутства за полицијске службенике Републике Србије који се упућују у иностранство, а очекује се и усвајање Уредбе о официрима за везу. Активно се ради на отварању бироа СИЕНА ради остваривања његове функције у размени информативних података са државама чланицама Европске уније, 24 сата седам дана у недељи.

Иако је правни оквир већином усклађен са Шведском иницијативом, ефикасност међународне полицијске сарадње прати се и на основу броја података који су размењени између националних полиција и међународних полицијских организација. Због тога се мора радити на даљем унапређењу одговарајућих просторних и техничких услова за рад у области безбедности и поверљивости података како би се ефикасније поступало по захтевима страних полиција. Упоредо са тим, треба наставити са адекватним програмима обуке полицијских службеника задужених за овај сегмент полицијске сарадње и континуирано радити на њиховом унапређивању како би размена података била ефикасно остваривана 24 сата седам дана у недељи, по принципу „све на једном месту“.

Пуним остварењем ове препоруке успоставиће се усклађеност са правним тековинама ЕУ у области полицијске сарадње.

Трећа препорука претежно се односи на Прумски споразум, конкретно на јачање људских ресурса и оперативних капацитета за имплементацију разних инструмената у области полицијске сарадње, посебно овог споразума. Прумски споразум (Одлука 2008/615/ЈНА о унапређењу прекограничне сарадње, нарочито у борби против тероризма и прекограничног криминала) има за циљ

унапређење размене података и обухвата одредбе које се односе на аутоматизовани приступ подацима у базама ДНК профила, затим на размену података из националних аутоматизованих идентификационих система за отиске прстију, као и на размену неких података о регистрацији возила, путем аутоматизованих онлајн претраживача.

Главна карактеристика примене Прумске одлуке јесте могућност да полицијски службеник једне државе чланице током истраге приступи не само бази ДНК профила своје државе већ и базама других држава чланица које су обухваћене Прумском одлуком. Прумском одлуком државе чланице настоје да интензивирају прекограничну сарадњу те она предвиђа и друге начине сарадње, као што су заједничке патроле, размена полицијских и других службеника и међусобно пружање помоћи надлежних органа у вези са одржавањем јавног реда и мира при масовним јавним окупљањима или другим догађајима великих размера који настају у случајевима природних непогода или несрећа са озбиљним последицама (Ђорђевић et al., 2016: 82).

У спровођењу ове препоруке извршена је анализа законодавног и институционалног оквира и техничке опремљености за аутоматску размену ДНК података, података о отисцима прстију и података о власницима моторних возила, као и анализа информационог система, чији је циљ да обезбеди техничку опремљеност за испуњавање услова из Прумске одлуке. Дефинисане су оперативне процедуре за размену података у вези са: 1) јавним редом и миром, 2) тероризмом, 3) спровођењем заједничких операција и 4) другим облицима прекограничне сарадње.

Активности које су у току односе се на законску и подзаконску регулативу. Донет је Закон о националном ДНК регистру (Службени гласник Републике Србије, бр. 24/2018), а у току је припрема подзаконског акта – уредбе којом ће се уредити начин вођења регистра, као и ближи услови за размену и преношење података из регистра.

И у погледу Прумске одлуке постоји делимична усклађеност са правним оквиром ЕУ, али је њена пуна примена много захтевнија у смислу увођења нових хардвера и софтвера, успостављања конекција и спровођења адекватне обуке полицијских службеника, уз један период пробног рада. Врло важан корак на том

путу јесте доношење Закона о националном регистру ДНК, али неопходна је бржа израда подзаконских аката и њихова имплементација, за шта је потребно доста времена и финансијских средстава.

Предузимањем активности на остварењу ове и претходне препоруке оснажују се постојећи и стварају нови организациони и информациони капацитети, као и људски ресурси, што ће допринети ефективнијој и ефикаснијој међународној полицијској сарадњи. Истовремено, то доприноси развоју капацитета наше полиције у борби против међународног организованог криминала.

Четврта препорука налаже спровођење Акционог плана за борбу против насиља и недоличног понашања на спортским приредбама, и учествовање у сарадњи на питањима као што су безбедност фудбалских утакмица, ауто-криминал и заштита јавних личности. У овој области је најмање урађено, тако да је највећи број активности или делимично реализован или нереализован, нпр.: дефинисање процедуре за аутоматизоване истовремене провере у националним, СИС (*Schengen Information System –SIS*) и Интерполовим базама података украдених моторних возила; надоградња јединственог информационог система Министарства унутрашњих послова (ЈИС) у циљу аутоматизоване синхронизације националне и шенгенске/Интерполове базе података о украденим моторним возилима у евиденцији о упису/испису украдених моторних возила. Није израђен предлог измена и допуна Кривичног закона нити је извршено праћење и вредновање активности дефинисаних Националним акционим планом за борбу против насиља и недоличног понашања на спортским приредбама. У циљу јачања капацитета Националне канцеларије за размену информација о безбедности фудбалских такмичења обуком њених службеника и учешћем у раду међународних радних тела у области борбе против насиља и недоличног понашања на спортским приредбама представници Министарства су похађали семинаре, узели учешће у раду међународних радних тела, округлим столовима и конференцијама која се баве питањима спречавања насиља на спортским приредбама и сл. Што се тиче јачања капацитета националне контактне тачке за заштиту јавних личности, треба наставити организовање нових обука њених службенике. Активност која је у потпуности реализована тиче се дефинисања процедуре и методоло-

гије за повлачење и укидање дозвола за регистрацију возила и регистарских таблица возила у случајевима фалсификовања бројева шасије путничких моторних возила и потпуног оштећења возила.

Питања безбедности фудбалских утакмица, ауто-криминала и заштите јавних личности због свог значаја и актуелности морају представљати један од приоритета у раду српске полиције. У циљу ефикасног испуњења ове препоруке ЕУ, треба интензивирати рад на испуњавању активности које је сачињавају. То се нарочито односи на имплементацију Националног акционог плана за борбу против насиља и недоличног понашања на спортским приредбама (Службени гласник РС, бр. 63/2013), организовање нових обука за полицијске службенике за заштиту личности, с обзиром да се већ један одређени период не спроводе, као и надоградњу информационог система за размену података о краденим возилима. Деловање полиције мора бити брзо и ефикасно, уз праћење информација о напретку у спровођењу дефинисаних активности и процену да ли су циљеви остварени.

Пета препорука тиче се активног учешћа у Цеполу кроз реализацију Споразума о сарадњи. Цепол је успостављен 2000. године, прво у форми мреже која се састојала од већ постојећих националних институција за обучавање, а тек 2005. године као посебна агенција (Одлука Савета ЕУ 2005/681/ЈНА). Она има за циљ да кроз обуку, стицање нових знања и вештина полицијских службеника, као и омогућавање размене знања и добре праксе из области безбедности ЕУ, допринесе јачању полицијске сарадње.

Потписан је радни аранжман са Цеполом и усвојен Закон о потврђивању радног аранжмана између Министарства унутрашњих послова Републике Србије и Агенције Европске уније за обуку органа за спровођење закона (ЦЕПОЛ) (Службени гласник Републике Србије, бр. 2/2018). Примена Споразума потписаног са Цеполом одвија се континуирано. Одржавају се онлајн и резиденцијални курсеви, Цепол вебинари, „ЦЕП“ програм размене, годишњи састанци националних контактних тачака за сарадњу са Цеполом и националних Е-нет менаџера, полугодишњи онлајн састанци националних координатора размене и др.

Обуке организоване у сарадњи са Цеполом доприносе изградњи капацитета српске полиције путем размене информација, искустава и идеја, упознавања страних полицијских служби, њи-

ховог оперативног деловања, облика и стилова руковођења у полицији и сл. Додатан допринос томе дају студијске посете, форуми, радионице, семинари и онлајн умрежавање, па треба инсистирати на њихов оморганизовању. Испуњење ове препоруке о могућава размену искустава и добре праксе полиције у Европској унији.

Према статистичком приказу МУПРС о спровођењу активности у области полицијске сарадње (у периоду од јула до децембра 2018), од укупно 34 активности реализовано је 20 (58,8%), у току је 11 (32,4%), а нису реализоване три (8,8 %) (<http://www.mup.gov.rs/wps/portal/sr/>, 25. 2. 2019).

Иако је Србија доста урадила по питању полицијске сарадње, од ње се и даље очекује да ствара нове и ојача постојеће организационе, информационе и кадровске капацитете да би она била успешнија. „Сарадња има огроман значај за наставак реформских процеса, али и за повећање ефективности и ефикасности полиције. Стога треба тежити ка континуираном унапређењу размене оперативних и тактичких информација на регионалном, европском и међународном плану, перманентном коришћењу међународних база података, међународним и регионалним обукама, учешћу у међународним оперативним акцијама, као и међународним мировним операцијама и др.“ (Ристовић, 2018: 93).

Закључак

Историјски развој међународне полицијске сарадње и учешће наше земље у њој, од оснивања Међународне комисије криминалне полиције па до данас, више су него импресивни. Међутим, може се рећи да полицијска сарадња још увек није достигла своју пуну ефикасност, пре свега зато што постоји често неслагање између оног што је прописано и оног што се остварује у пракси. Зато постоје и објективни разлози, као што су различита законодавства држава чланица ЕУ и оних које то нису, затим учешће великог броја субјеката и њихова координација, као и неопходност постојања међусобног поверења имајући у виду да актери долазе из различитих држава. Не сме се заборавити да је област безбедности традиционално била у надлежности једне државе, што ви-

ше никако није случај, нити може бити, услед бујања међународног организованог криминала.

Србија је препознала главне изазове који су пред њом у процесу прихватања и усклађивања са европским стандардима у области полицијске сарадње. У том смислу она треба да настави са даљим усклађивањем домаћег законодавства са правним тековинама ЕУ и интензивнијим развијањем административних, аналитичких и оперативних капацитета потребних за остваривање полицијске сарадње. Предуслови остваривања успешне полицијске сарадње свакако су техничка опремљеност и поседовање савремених информационих система, али пре свега адекватни и обучени људски ресурси.

Полицијска сарадња је препозната као постојана вредност српске полиције коју треба континуирано обогаћивати и снажити, јер представља незаменљив начин унапређења борбе против свих облика криминала.

Литература

1. Бабовић, Б. (1994). Неколико напомена поводом искључења Југославије из Интерпола. *Југословенска ревија за међународно право*, 41(3): 425–450.
2. Бабовић, Б. (1997). *Полиција у свјетском поретку*. НЕА, Београд.
3. Бајагић, М. (2012). *Национални обавештајно-безбедносни системи у борби против савремених претњи безбедности*, У Зборник радова „Друштвена реакција на савремене облике угрожавања безбједности“, Факултет за безбједност и заштиту, Бања Лука.
4. Ђорђевић, С. и др. (2016). *Водич кроз сарадњу у унутрашњим пословима у Европској унији*. Мисија ОЕБС-а у Србији и Београдски центар за безбедносну политику, Београд.
5. Јањевић, М. (2003). *Трећи стуб Европске уније: сарадња у области правосуђа и унутрашњих послова*. Службени лист СЦГ, Београд.
6. Кекић, Д. (2010). *Интерпол vs. Еуропол: сличности и разлике*, У Зборник радова „Сузбијање криминала и европске

- интеграције“, Криминалистичко-полицијска академија и Фондација „Ханс Зајдел“, Београд, стр. 339–349.
7. Лазаревић, В. (1933). *Међународна полиција*. Издање пишчево, Београд.
 8. Никач, Ж. (2015). *Међународна полицијска сарадња*. Криминалистичко-полицијска академија, Београд.
 9. Пушељић, М., Јелински, М. (2007). Полицијски сустави – реализација полицијске функције кроз устрој. *Полицијска сигурност*, (1–2): 1–19.
 10. Ристовић, С. (2010). *О криминалу, полицији и њеној међународној сарадњи: рана схватања у Србији*, У Зборник радова „Сузбијање криминала и европске интеграције“, Криминалистичко-полицијска академија и Фондација „Ханс Зајдел“, Београд, стр. 350–359.
 11. Ристовић, С. (2013). *Посвећеност међународној сарадњи – постојана вредност полицијске организације у Србији*, У Зборник радова „Структура и функционисање полицијске организације – Традиција, стање и перспективе“, Криминалистичко-полицијска академија, Београд, стр. 247–266.
 12. Ристовић, С. (2018). Реформа полиције заснована на стратешким основама, Осврт на Предлог Стратегије развоја Министарства унутрашњих послова 2018–2023. *Безбедност*, 60(1): 80–98.
 13. Wilkinson, P. (1985). European police cooperation in: *Police and public order in Europe*, edited by Roach, J., and Thomanec, J., Beckenham, Croom Helm.
 14. Часопис *Полиција*, 1936 (9–12).
 15. *Национална стратегија за борбу против насиља и недолучног понашања на спортским приредбама за период од 2013. до 2018. године*, Службени гласник Републике Србије, бр. 63/2013.
 16. *Закон о потврђивању Споразума о стратешкој сарадњи између Републике Србије и Европске полицијске канцеларије*, Службени гласник Републике Србије, бр. 38/2009.
 17. *Закон о потврђивању Споразума о оперативној и стратешкој сарадњи између Републике Србије и Европске полицијске канцеларије*, Службени гласник Републике Србије–Међународни уговори, бр. 5/2014.

18. *Закон о националном ДНК регистру*, Службени гласник Републике Србије, бр. 24/2018.
19. *Закон о потврђивању радног аранжмана између Министарства унутрашњих послова Републике Србије и Агенције Европске уније за обуку органа за спровођење закона (ЦЕ-ПОЛ)*, Службени гласник Републике Србије – Међународни уговори, бр. 2/2018.
20. *Упутство о смерницама за међународну оперативну полицијску сарадњу*, 01 бр. 1257/18-4 од 27. 4. 2018. усвојено 4. 5. 2018.
21. *Акциони план за поглавље 24 – Извештај за период јул–децембар 2018*, <http://www.mup.gov.rs/wps/portal/sr/>, доступан 28. 2. 2018.
22. <http://www.eu-pregovori.rs/srl/pregovaracka-poglavlja/poglavlje-24-pitanja-pravde-slobode-i-bezbednosti/>, доступан 8. 2. 2019.
23. http://www.azzk.me/1/doc/Ugovor_o_funkcionisanju_EU.pdf, доступан 8. 2. 2019.
24. <http://www.mup.gov.rs/wps/portal/sr/>, доступан 25. 2. 2019.

Serbian Police and International Police Cooperation From the Beginning to European Integration

***Abstract:** The Serbian police were, from the very beginning of the foundation, dedicated to international police cooperation. Serbia was one of the first countries which initiated international police cooperation, as well as one of the founders and active participants of the International Criminal Police Commission, which laid the foundation for international police cooperation, and later turned into the largest and most famous international police organization - Interpol. Today, in the era of establishing a single market and facilitating free movement within the EU, we are witnessing an increase in international organized crime. It is impossible to oppose the rise of crime only at the national level, within the borders of one's own country, separated from other countries - adequate police cooperation is necessary. Therefore, each country, including our own, is expected to engage in the framework of international police cooperation in the prevention and combating of crime professionally and responsibly.*

Even more so because Serbia is in the process of accession negotiations with the EU and for this purpose it has to fulfil certain conditions, including those related to police cooperation. As part of these negotiations, a lot of attention is paid to the development of police cooperation and it has been given an increased importance, but the work on strengthening and developing international police cooperation as a permanent value and an indispensable instrument in the fight against crime should continue regardless of the course and duration of the accession negotiations. Serbia has recognized the major challenges ahead of it in the process of accepting and harmonizing with European standards in the field of police cooperation. In that sense, it should continue to further harmonize domestic legislation with the EU legal attainment and intensively develop the administrative, analytical and operational capacities needed to achieve police cooperation.

This paper focuses on the beginnings of international police cooperation and the role of Serbia in this process, then moves on to the development of police cooperation within the European Union, and eventually gives a review of what is required under Chapter 24 in the area of police cooperation, and what Serbia has done so far.

Key words: *police, international police cooperation, crime, Europol, Chapter 24.*